

פרשת במדבר

ויקח משה את כסף הפדיום (ג, מט)

הגאון הצדיק ר' מרדכי מנשכיז ע"ה אמר: כי מפסוק זה רמז לענין המקובל בעולם "שסעודת פדיון הבן עולה כמו פ"ד תעניות", כי בכל מקום כתיב כסף הפדיום וכאן נאמר 'הפדיום' היינו פד יום. והובא בספר זכרון יצחק. וכ"כ בשמו בספר סגולות ישראל (מע' פ אות ג) בשם ספר אילנא דחיי (פרשת במדבר).

ובאמת בספר שדי חמד לרבנו חזקיה מדיני אב"ד עיה"ק חברון כתב (במערכת ס אות נד) שאמרו לו בשנת תרנ"ט לבא לסעודת פדיון הבן לירושלים ושיש בספרים שסעודה זו נחשבת כפ"ד תעניות. וכן מצא בשו"ת הד"ר (סימן ט) שהעולם אומרים שסעודת פדיון הבן עומד במקום "פד תעניות כמנין אהה"ע כמו שמתענים בימי השובבי"ם". (וע' בשער רוח הקודש). אך השדי חמד כתב שאין לזה מקור.

אולם כבר העיר בספר היקר תפארת הפדיון (פרק ח) לבני הרה"ג ר' משה יוחאי רז שליט"א, שדבר שהוחזק בעולם, יש דברים בגו (וכמ"ש בירושלמי תרומות פ"ח ה"ה): "צריכין למיחש למאי דברייתא חוששין". ובתשובת הרשב"א (סימן ט) כתב, "כל דבר שיש לו קבלה ביד זקנים וזקנות לא נסתר קבלתם" וכו'. עכ"ד. ובשו"ת הלק"ט (הלכות קטנות סימן ט) למהר"י חגיז כתב: וזה כלל גדול וכו' כי פשוט הוא אשר באהבת ה' את עמו ישראל יסיר מכשול מדרכיהם, ולא יטו כל העולם אחר היחיד אילו סברתו דחווה. עכ"ל. א"כ כיון שמסורת היא - בודאי אמת הוא. וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים.

וז"ל הרב "זוכר הברית" (סימן לה) מסורת בידינו, מי שאוכל בסעודת פדיון הבן, כאילו התענה שמונים וארבע תעניות. והנח להם לישראל אם אינם נביאים הן, בני נביאים הן. "ומסתמא בא בקבלה איש מפי איש!" עכ"ל. ואזן מילין תבחן.

ומה מאד נפלא הדבר, ששוב הביא לנו הגאון ר' יהושע מאמאן שליט"א בשו"ת עמק יהושע ח"ג (חיו"ד סימן יח) בשם ספר "דברי שמואל" (דף ב): שקבלה בידו איש מפי איש עד רבנו האריז"ל שסעודת פדיון נחשבת כפ"ד תעניות. ושם היה השדי חמד רואה דבר זה היה מברך ברוך הטוב והמטיב. עכ"ד. וברוך ה' אשר לא השבית לנו נאמן. וע"ע בספר תפארת הפדיון הנ"ל מ"ש עוד. ראה נא ורוה צמאונך.

הנה כי כן, אם נזדמן לאדם סעודה זו, ובפרט כשמזמינים אותו בפירוש, ישמח וירוץ למצוה זו, ויחשב לו כסף תעניות אלו.

אך זאת צריך להודיע: כי כשם שבכל צום - אין מעלה לצום בלעדי "תשובה" (עיין ברכות דף כג.), כן בזה, יהרהר בתשובה ויקבל על עצמו ללכת בדרכים טובות ויהיה סור מרע ועשה טוב. ואז אכילתו תעלה בטוב. ותתהפך נפשו מרע לטוב, ויזכה ה' לטהרה ולטוב. כי ה' לא ימנע הטוב. אמן.

מקור: הרב אלעזר זאב רז שליט"א